

Reprezentativnost organizacij evropskih socialnih partnerjev: panoga nastopanja v živo

Povzetek

Uvod

Namen te študije je zagotoviti potrebne informacije za spodbujanje socialnega dialoga v panogi nastopanja v živo. Cilj vrste študij EIRO o reprezentativnosti, opravljenih na zahtevo Evropske komisije, je določiti reprezentativna združenja socialnih partnerjev za posvetovanje v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije (PDEU). Študija tako določa zadevne nacionalne organizacije socialnih partnerjev v sektorju nastopanja v živo po pristopu od zgoraj navzdol (oblikovanje seznama članov evropskih zvez) in od spodaj navzgor prek nacionalnih korespondentov iz Evropske opazovalnice industrijskih odnosov (EIRO).

Učinkovitost evropskega socialnega dialoga je odvisna od reprezentativnosti ustreznih nacionalnih sektorskih akterjev – samo dovolj reprezentativna združenja so lahko udeleženci evropskega socialnega dialoga.

Nacionalno združenje se šteje za ustrezno sektorsko interesno združenje, če izpolnjuje naslednja merila:

- področje združenja se nanaša na zadevni sektor;
- združenje redno sodeluje v sektorskih kolektivnih pogajanjih in/ali je povezano s katerim koli ustreznim evropskim interesnim združenjem.

Evropsko združenje se šteje za ustrezno sektorsko interesno združenje, če je na seznamu Komisije, na katerem so navedene interesne organizacije, s katerimi se opravljajo posvetovanja v imenu zadevnega sektorja v skladu s členom 154 PDEU, in/ali sodeluje v sektorskem evropskem socialnem dialogu in/ali je zahtevalo posvetovanje v skladu s členom 154.

Opredelitev sektorja

Za namen te študije je sektor nastopanja v živo opredeljen v skladu s Statistično klasifikacijo gospodarskih dejavnosti v evropski Skupnosti (NACE) (Rev. 2) za zagotovitev meddržavne primerljivosti ugotovitev. Konkretno je ta

sektor označen s kodo NACE R.90 (Kulturne in razvedrilne dejavnosti).

Ekonomsko ozadje

Značilnosti v zvezi z zaposlovanjem

Sektor nastopanja v živo vključuje umetniško uprizarjanje, spremljajoče dejavnosti za umetniško uprizarjanje, umetniško ustvarjanje in obratovanje objektov za kulturne dejavnosti. Dejavnosti nastopanja v živo tako potekajo v javnem (še vedno prevladujočem v večini držav) in zasebnem (subvencioniranem ali komercialnem) sektorju.

V skladu z anketo Eurostata o delovni sili za leto 2012 je v evropskem sektorju nastopanja v živo zaposlenih približno milijon ljudi. Toda trg delovne sile v sektorju je zelo razdrobljen. V tradicionalnih velikih kulturnih ustanovah, ki so v lasti države in jih ta financira, so zaposleni večinoma zaposleni kot javni uslužbenci ali imajo pogodbe o redni dolgoročni zaposlitvi s stabilno socialno zaščito. Vendar se povečuje število svobodnjakov in pogodbenih delavcev, zlasti mladih delavcev, ki so lahko preslabo socialno zaščiteni in delajo v negotovih delovnih razmerah.

Najnovejša dogajanja

V vseh 13 državah članicah z razpoložljivimi podatki, razen treh (Češka, Nizozemska, Romunija), se je število podjetij v obdobju od leta 2000 do leta 2010 povečalo. Vendar ni povsem jasno, ali ta rast odraža splošno širitev sektorja ali je del razdrobitve podjetniške strukture v sektorju.

Osem od 10 držav z ustreznimi podatki je v istem obdobju zabeležilo povečanje celotnega števila zaposlenih v sektorju, na Portugalskem in Slovaškem pa je število zaposlenih padlo. Delež sektorja v skupnem številu zaposlenih je bil nižji od 1% v vseh državah s podatki in nižji od 0,5% v več kot polovici držav.

Kot številne druge sektorje je tudi nastopanje v živo v mnogih državah precej prizadela gospodarska recesija v zadnjem času, saj so bile državne subvencije za kulturne ustanove zmanjšane, osebe javnih ustanov pa odpuščene. Toda na splošno se zdi, da je glede zaposlitve kriza sektor prizadela manj kot večino drugih panog. Število zaposlenih je med letoma 2008 in 2012 ostalo razmeroma stabilno in je na splošno nihalo med malo več in malo manj kot enim milijonom.

Nacionalna raven zastopnosti interesov

Sindikati

Sindikalno področje v sektorju nastopanja v živo je precej razdrobljeno, zanj pa je značilna množica poklicnih sindikatov z zelo ozkimi članskimi področji. Razlog za veliko število majhnih sektorskih sindikatov, osredotočenih na določeno poklicno podskupino, je lahko velika diferenciacija sektorja na tradicionalne in posebne poklice, kot so igralci, plesalci, glasbeniki, svobodni novinarji in tehniki.

V državah članicah, vključenih v študijo, so identificirali skupaj 116 sektorskih sindikatov; vse države članice imajo najmanj en sektorski sindikat.

Za ta sektor veljajo značilnosti, ki so na splošno neugodne za pridobivanje članov sindikata: prevladovanje negotovih pogodb in negotovih delovnih razmer, pogosto zelo razdrobljena narava zaposlitve, zelo raznolike ravni plačila in velika prisotnost nestandardnega dela za skrajšan delovni čas. Absolutno število članov sindikatov se močno razlikuje in sega od približno 2,1 milijona (nemški ver.di) do približno 40 (SYTHOC-OHO na Cipru). Te razlike so posledica velikosti gospodarstva in obsega članskega področja, in ne toliko sposobnosti za pridobivanje članov.

Organizacije delodajalcev

V nasprotju s sindikalno stranjo sektorske organizacije delodajalcev niso dokumentirane v vseh državah članicah. V sedmih državah članicah ni bilo sektorske organizacije delodajalcev, ki bi izpolnjevala vsaj eno od dveh meril za vključitev. V preostalih 20 državah so našli vsaj eno sektorsko organizacijo delodajalcev. V šestih državah iz te zadnje skupine je bila ugotovljena vsaj ena organizacija delodajalcev, ki ni udeleženka kolektivnih pogajanj. Ta združenja so uvrščena med organizacije socialnih partnerjev samo zaradi njihove povezanosti z evropsko zvezo združenj delodajalcev za področje uprizoritvenih umetnosti PEARLE* (Performing Arts Employers Associations League Europe). V preostalih 14 državah z eno ali več sektorskimi organizacijami delodajalcev je bila vsaj ena udeležena v sektorskih kolektivnih pogajanjih.

Članska področja organizacij delodajalcev so večinoma še ožja kot pri sindikatih. Po razpoložljivih

podatkih več kot 90 % organizacij delodajalcev poroča o svojem deležu v sektorju v višini 5 % ali manj, kar zadeva podjetja, 43 % organizacij pa kar zadeva enak delež po številu zaposlenih.

Kolektivna pogajanja

Pokritost s kolektivnimi pogajanjimi v sektorju je razmeroma nizka, vendar je v javnem in državno financiranem segmentu sektorja večinoma večja kot v komercialnem.

V sedmih od 20 držav s podatki je bila stopnja pokritosti v letih 2010 in 2011 okoli 80 % ali več. V osmih državah je bila stopnja pokritosti med okoli 30 % in 70 %. Tretja skupina petih držav je imela stopnjo pokritosti 20 % ali manj.

Evropska raven zastopnosti interesov

Organizaciji iz sektorja nastopanja v živo, ki sta na seznamu Evropske komisije kot organizaciji socialnih partnerjev za posvetovanje v skladu s členom 154 PDEU, sta PEARLE*, ki zastopa delodajalce, in evropska zveza za umetnost in razvedrilo EAEA (European Arts and Entertainment Alliance), ki zastopa zaposlene. EAEA sestoji iz mednarodne federacije glasbenikov FIM (International Federation of Musicians), mednarodne federacije igralcev FIA (International Federation of Actors) ter evropske federacije na področju medijev, razvedrila in kulture EURO-MEI (European Federation of Media, Entertainment and Arts International).

EURO-MEI je neposredno povezana s 36 sektorskimi združenji v 20 državah članicah, od katerih jih 32 sodeluje v sektorskih kolektivnih pogajanjih; FIA ima 36 neposrednih članic v 24 državah članicah, od katerih jih 29 sodeluje v sektorskih kolektivnih pogajanjih; FIM pa ima 31 neposrednih članic v 22 državah članicah, od katerih jih 27 sodeluje v sektorskih kolektivnih pogajanjih.

V skladu s poročili držav ima PEARLE* 37 neposrednih pridruženih članic v 18 državah članicah, od katerih jih 29 sodeluje v sektorskih kolektivnih pogajanjih.

Zaključki

Študija ugotavlja, da sta EAEA in PEARLE* v primerjavi z vsemi drugimi evropskimi organizacijami socialnih partnerjev najpomembnejša predstavnika delojemalcev in delodajalcev v sektorju nastopanja v živo na ravni EU.

Nadaljnje informacije

Poročilo *Reprezentativnost organizacij evropskih socialnih partnerjev: panoga nastopanja v živo* je na razpolago na spletni strani <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/TN1202038S/index.htm>

Za več informacij se obrnite na Camillo Galli da Bino, uradnico za obveščanje, na gdb@eurofound.europa.eu